

Նանե ՍԱՀԱԿՅԱՆ

*ԵՊՀ քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ,
ՀՀ վճռաբեկ դատարանի աշխատակազմի իրավական
փորձաքննությունների ծառայության գլխավոր մասնագետ*

ՄՐՑՈՒՅԹԻ՝ ՈՐՊԵՄ ԳՆՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԻ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ցանկացած իրավական, ժողովրդավարական պետություն իր գործառույթներն իրականացնում է հանրային շահերի բավարարման նպատակով: Հանրային շահերի բավարարումը, ի թիվս այլ միջոցների, ապահովվում է նաև պետական գնումների միջոցով: Պետական գնումներն իրականացվում են գնման ընթացակարգերի միջոցով, որոնց մեջ նախընտրելի են համարվում մրցույթները: Այսինքն՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ գործում է մրցույթի եղանակով գնում կատարելու նախապատվության կանոնը:

Մրցույթն, ըստ էության, իրականացվում է գնահատող հանձնաժողովի նիստերի միջոցով: Այսպես, գնահատող հանձնաժողովի կազմավորումից հետո հրավիրվում է գնահատող հանձնաժողովի առաջին նիստը, որի ընթացքում, ի թիվս այլնի, հաստատվում են նաև հայտարարության և հրավերի տեքստերը:

Հրավերը ստանալուց հետո մասնակիցը պետք է ներկայացնի հայտ: Մասնակիցը չի կարող նույն ընթացակարգին ներկայացնել մեկից ավելի հայտ¹: Հայտը, ի թիվս այլ տեղեկությունների, ներառում է մասնակցի կողմից հաստատված հայտարարություն՝ հրավերով սահմանված մասնակցության իրավունքի և որակավորման չափանիշներին իր համապատասխանության մասին:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքը նախատեսում է մասնակցի որակավորման հետևյալ չափանիշները՝ ֆինանսական միջոցներ, մասնագիտական գործունեության համապատասխանություն պայմանագրով նախատեսված գործունեությանը, մասնագիտական փորձառություն, տեխնիկական միջոցներ, աշխատանքային ռեսուրսներ: Նման չափանիշներն ընդհանուր են բոլոր տեսակի պայմանագրերի համար՝ իհարկե առանձին բացառություններով, երբ պայմանագրի առանձնահատկություններից ելնելով՝ օրենսդիրն առանձին իրավակարգավորումներ է նախատեսել:

Նշված չափանիշներից «Ֆինանսական միջոցներ» որակավորման չափանիշի կապակցությամբ մասնակիցը (բացառությամբ անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձը) հայտով ներկայացնում է միայն հայտարարություն այն մասին, որ իր կողմից հայտը ներկայացվելուն նախորդող երեք հաշվետու տարիների համախառն եկամտի հանրագումարը պակաս չէ ներկայացված գնային առաջարկից, և հաշվետու տարվա ընթացքում պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցել ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը: «Մասնագիտական գործունեության համապատասխանություն պայմանագրով նախատեսված գործունեությանը» չափանիշի դեպքում մասնակիցը հայտով ներկայացնում է տեղեկություններ՝ հայտը ներկայացնելու տարվա և դրան նախորդող երեք տարվա ընթացքում պատշաճ ձևով իրականացրած պայմանագրերի վերաբերյալ: Ինչ վերաբերում է մասնակիցների «Մասնագիտական փորձառություն» չափանիշին, ապա այն գնահատվում է հետևյալ կարգով: Հրավերով պահանջվում է, որ մասնակի-

նագրով նախատեսված գործունեությանը, մասնագիտական փորձառություն, տեխնիկական միջոցներ, աշխատանքային ռեսուրսներ: Նման չափանիշներն ընդհանուր են բոլոր տեսակի պայմանագրերի համար՝ իհարկե առանձին բացառություններով, երբ պայմանագրի առանձնահատկություններից ելնելով՝ օրենսդիրն առանձին իրավակարգավորումներ է նախատեսել:

ՄԱՐՏ - ԱՊՐԻԼ 2019 3 - 4 (237-238)

**ԴԱՏԱԿԱՆ
Իշխանություն**

ցը հայտով ներկայացնում է հայտարարություն, որ հայտը ներկայացնելու տարվա և դրան նախորդող երեք տարվա ընթացքում պատշաճ ձևով իրականացրել է համանման (նմանատիպ) առնվազն մեկ պայմանագիր:

Նախորդ չափանիշները՝ «Ֆինանսական միջոցները», «Մասնագիտական գործունեության համապատասխանություն պայմանագրով նախատեսված գործունեությանը» և «Մասնագիտական փորձառությունը» կիրառելի են բոլոր տեսակի պայմանագրերի նկատմամբ, այսինքն՝ նշված չափանիշներին բավարարումը պարտադիր է՝ անկախ կնքվելիք պայմանագրի տեսակից: Ինչ վերաբերում է մյուս երկու չափանիշներին՝ «Տեխնիկական միջոցներին» և «Աշխատանքային ռեսուրսներին», ապա դրանք պահանջվում են ոչ բոլոր տեսակի պայմանագրերի դեպքում (մասնավորապես՝ նշված չափանիշներին բավարարելու հարց չի քննարկվի ապրանքների ձեռքբերման դեպքում):

Մասնակիցների «Տեխնիկական միջոցներ» չափանիշի համար հրավերով պահանջվում է, որ մասնակիցը հայտով ներկայացնի հայտարարություն պայմանագրի կատարման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցների, իսկ «Աշխատանքային ռեսուրսներ» չափանիշի դեպքում՝ անհրաժեշտ աշխատանքային ռեսուրսների առկայության մասին: Նշված չափանիշները կիրառվում են, օրինակ, շինարարական կապալի պայմանագրեր կնքելու նպատակով անցկացվող գնման ընթացակարգերի դեպքում:

Այսպիսով՝ հայտում մասնակիցը ներկայացնում է միայն հայտարարություններ՝ սահմանված որակավորման չափանիշներին համապատասխանելու վերաբերյալ: Հայտը ներկայացնելիս հայտարարություններում պարունակվող տեղեկությունների հիմնավորում չի պահանջվում:

Սույն գիտական հոդվածում հարկ ենք համարում անդրադառնալ նաև գնումներ

րի հայտարարության, հրավերի և հայտի բնույթին՝ նկատի ունենալով, որ տեսության մեջ տարբեր մոտեցումներ են առկա դրանց էության վերաբերյալ:

Այսպես, հեղինակների մի մասի կարծիքով, գնումների հայտարարությունը միակողմ գործարք է, որի ուժով աճուրդի (տվյալ դեպքում՝ գնման ընթացակարգի) կազմակերպչի և հայտարարությունը ստացած անձի միջև ծագում են պարտավորական հարաբերություններ, որի հիման վրա նշված անձը, որը ցանկություն ունի մասնակցելու աճուրդին (գնման ընթացակարգին), իրավունք ունի պահանջել կազմակերպչից՝ ընդունելու և գնահատելու իր առաջարկը²: Այդուհանդերձ, նշված տեսակետը չի բացահայտում քննարկվող իրավահարաբերությունների էությունը, քանի որ աճուրդների նպատակը միայն համապատասխան սուբյեկտի առաջարկն ընդունելը և քննարկելը չէ, այլ աճուրդի հաղթողի որոշումը՝ նրա հետ պայմանագրի կնքման նպատակով³:

Մեկ այլ տեսակետի համաձայն՝ գնման հայտարարությունն օֆերտա է, որից բխում է պայմանագիր կնքելու պարտականություն: Գնման ընթացակարգի (մրցույթի) արձանագրությունն էլ դիտվում է որպես նախնական պայմանագիր, որի կնքմամբ կողմերն ամբողջությամբ կատարում են մրցույթի անցկացման պայմանագիրը, իսկ հիմնական պայմանագիրը կնքվում է նախնական պայմանագրի հիման վրա⁴: Նշվածի կապակցությամբ Լ. Վ. Անդրեևան գտնում է, քանի որ գնման ընթացակարգի արձանագրությունը ստորագրում է միայն գնահատող հանձնաժողովը, իսկ առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակիցն այն չի ստորագրում, այն պայմանագիր համարվել չի կարող:

Մեկ այլ տեսակետի համաձայն՝ գնման հայտարարությունն օֆերտա է գնման ընթացակարգին մասնակցելու համար և միաժամանակ օֆերտա անելու հրավեր՝ պայմանագիր կնքելու համար⁵:

Հետագոտելով մրցույթի կազմակերպչի և մասնակիցների միջև ծագող իրավա-

հարաբերությունները՝ Մ. Ի. Բրազինսկին նշել է, որ հայտարարությունը չի պարունակում հետագայում կնքվելիք պայմանագրի բոլոր էական պայմանները, մասնավորապես՝ գինը: Պայմանագրի էական պայմանները պարունակվում են մասնակցի ներկայացված առաջարկում: Հետևաբար, հայտարարությունն ինքնին չի կարող համարվել օֆերտա այն պայմանագրի առնչությամբ, որը նախատեսվում է կնքել⁶:

Եվ իսկապես, գործող օրենսդրության և պրակտիկայի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ գնման հայտարարությունը, հրավերը և անգամ պայմանագրի նախագիծը պայմանագրի բոլոր էական պայմանները չեն պարունակում: Գնման ընթացակարգի մասնակիցները հայտով ներկայացնում են պայմանագրի իրենց պայմանները՝ մասնավորապես գինը: Պատվիրատուի առաջարկած պայմանագրի նախագծի պայմանները գնման ընթացակարգի արդյունքում կարող են փոփոխվել, հստակեցվել: Հետևաբար, կարծում ենք, որ գնման հայտարարությունը և հրավերը ոչ թե օֆերտա են, այլ օֆերտա անելու հրավեր, իսկ արդեն մասնակցի ներկայացրած հայտը՝ օֆերտա, որի էական պայմանները՝ առարկան և գինը, պայմանագրով փոփոխվել չեն կարող:

Հարկ ենք համարում նշել, որ գնման հայտարարության (կամ հրավերի) և հայտի էությունը բացահայտելը միայն տեսական խնդիր չէ, քանի որ պրակտիկայում նույնպես հանդիպում են սույն հարցի վերաբերյալ վեճեր⁷:

Մրցույթին մասնակցելու համար հայտերը ներկայացվում են մինչև սահմանված վերջնաժամկետը: Ընդ որում, հայտերը ներկայացնելու վերջնաժամկետը համընկնում է հայտերի բացման օրվա և ժամի հետ: Նշված ժամկետները պահպանվում են խստությամբ: Ժամկետում ներկայացված հայտերը գրանցվում են գրանցամատյանում, իսկ ուշ ներկայացվածները չեն գրանցվում և վերադարձ-

վում են⁸:

Հայտերը բացվելուց հետո կազմվում է արձանագրություն, որը կցվում է գնման ընթացակարգի արձանագրությանը: Արձանագրությունը ստորագրում են **գնահատող** հանձնաժողովի նիստին ներկա անդամները: Ըստ էության, գնման ընթացակարգի արձանագրությունը հետագայում պայմանագիր կնքելու հիմք հանդիսացող իրավաբանական փաստերից մեկն է⁹:

Հայտերի բացման նիստում հանձնաժողովը մերժում է այն հայտերը, որոնցում բացակայում են գնային առաջարկը և (կամ) հայտի ապահովումը կամ եթե դրանք ներկայացված են հրավերի պահանջներին անհամապատասխան:

Մասնակիցը հրավերով սահմանված դեպքերում հայտով ներկայացնում է հայտի ապահովում, որի չափը հավասար է հայտով առաջարկվող գնի մինչև հինգ տոկոսին: Հայտի ապահովումը ներկայացվում է միակողմանի հաստատված հայտարարության՝ տուժանքի կամ բանկային երաշխիքի կամ կանխիկ փողի ձևով: Կանխիկ փողի ձևով ներկայացված հայտի ապահովումը պահվում է լիազոր մարմնի անվամբ բացված գանձապետական հաշվում: Մասնակիցը վճարում է հայտի ապահովումը (այսինքն՝ նրան չի վերադարձվում գումարը կամ մասնակիցը պարտավորվում է վճարել գումարը), եթե նա հայտարարվել է ընտրված մասնակից, սակայն հրաժարվում կամ զրկվում է պայմանագրի կնքելու իրավունքից, կամ խախտել է գնման գործընթացի շրջանակում ստանձնած պարտավորություն, որը հանգեցրել է գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա մասնակցության դադարեցմանը, կամ հայտերի բացումից հետո հրաժարվել է գնման գործընթացին հետագա մասնակցությունից¹⁰:

Հանձնաժողովը հրավերի պահանջների նկատմամբ բավարար գնահատված հայտեր ներկայացրած մասնակիցներից որոշում և հայտարարում է առա-

ջին և հաջորդաբար տեղեր զբաղեցրած մասնակիցներին:

Սովորաբար մասնակիցների հերթականությունը որոշելու չափանիշ է գինը, և միայն հետագայում՝ անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնելուց հետո են գնահատվում մնացած չափանիշները (իսկ, օրինակ, էլեկտրոնային աճուրդի դեպքում այն միակ չափանիշն է): Այսինքն՝ որքան ցածր է մասնակցի առաջարկած գինը, այնքան մեծ է գնման ընթացակարգում հաղթող ճանաչվելու նրա հնարավորությունը:

Այդուհանդերձ, պետք է նկատի ունենալ, որ գնման գործընթացի նպատակը ոչ թե պետության կամ համայնքի ծախսերը նվազեցնելն է, այլ գնումների գործընթացում հատուցման դիմաց արժեք ապահովելը: Հետևաբար, գնումների գործընթացը պետք է իրականացվի միջոցների նվազագույն ծախսերով ակնկալվող արդյունքին կամ բյուջեով որոշված միջոցների կոնկրետ ծավալով լավագույն արդյունքին հասնելու անհրաժեշտությունը հաշվի առնելով¹¹: Այլ կերպ ասած՝ արդյունավետությունը պարտադիր չի ենթադրում նվազագույն գին: Լավագույն արդյունքին հասնելը չի կարող ամբողջությամբ համատեղելի լինել ծախսերի նվազեցման հետ: Ինչպես նշում է ռուս գիտնական Գ. Ի. Մարտինենկոն. «Կարևոր է նկատի ունենալ, որ գինն ինքնին բոլոր համապատասխան ծախսերին համարժեք ցուցանիշ չի հանդիսանում: Նվազագույն գնով հայտը պարտադիր չէ, որ ապահովի ներդրվող միջոցների լավագույն արդյունքը»¹²: Որոշ հեղինակների կողմից առաջարկվում է որպես հայտերի գնահատման չափանիշ օգտագործել նաև ապրանքների ֆունկցիոնալ բնութագիրը (սպառողական հատկանիշները), ապրանքի որակական հատկանիշները, աշխատանքների կամ ծառայությունների որակը և այլն¹³:

Մեր մույնպես համակարծիք ենք նշված մոտեցման հետ, քանի որ հաղթողին միայն գնային առաջարկով որոշելը

հետագայում խնդիրներ է առաջացնում գնման առարկայի որակական հատկանիշների հետ կապված: Մասնավորապես՝ ձեռք են բերվում ապրանքներ, որոնք մյուս առաջարկների համեմատ ավելի էժան են եղել, սակայն որակական հատկանիշների պատճառով շատ արագ են գործածությունից դուրս գալիս: Արդյունքում՝ պետությունը կրում է կրկնակի ծախս, քանի որ ստիպված է լինում նոր գնում կազմակերպել: Ուստի, կարծում ենք, որ հաղթող մասնակցին պետք է որոշել առաջարկվող գնի և գնման առարկայի որակական հատկանիշների համակցության արդյունքում: Ընդ որում, գործող օրենսդրության կարգավորման պայմաններում առաջարկում ենք, որ գնման առարկան սահմանելիս հատուկ ուշադրություն դարձվի որակական նվազագույն հատկանիշների վրա, որոնք սահմանվեն այնպես, որ նվազագույն որակական չափանիշներին բավարարող նվազագույն գին առաջարկած մասնակցի ապրանքները, աշխատանքները կամ ծառայությունները ձեռք բերելիս խնդիրներ չառաջանան դրանց գործածության ընթացքում:

Հայտերի բացման նիստի ընթացքում գնահատող հանձնաժողովը, ըստ նվազագույն գների հաջորդականության, որոշում է առաջին և հաջորդաբար տեղեր զբաղեցրած մասնակիցներին: Նշված նիստի ավարտից հետո հանձնաժողովի քարտուղարը Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեին հարցում է ներկայացնում առաջին տեղն զբաղեցրած մասնակցի՝ հայտը ներկայացնելու օրվա դրությամբ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով ժամկետանց պարտավորությունների, ինչպես նաև հրավերով «Ֆինանսական միջոցներ» որակավորման չափանիշի գնահատման համար սահմանված պայմանների առկայության վերաբերյալ: Փաստորեն պետական պատվիրատուի վրա է դրված մասնակցի՝ «Ֆինանսական միջոցներ»

որակավորման չափանիշի վերաբերյալ հայտարարության՝ իրականությանը համապատասխանությունը ստուգելու պարտականությունը: Նման մոտեցումը մեր գնահատմամբ արդարացված է, քանի որ մասնակցին չի ծանրաբեռնում լրացուցիչ փաստաթղթեր ներկայացնելու պարտականությամբ, այլ պետական պատվիրատուի վրա է դնում պարտականություն՝ պարզել ներկայացված հայտարարության համապատասխանությունն իրականությանը, որը վերջինս իրականացնում է առանց լրացուցիչ մեծ ջանքերի գործադրման՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով այլ պետական մարմինների նուղված հարցումների միջոցով:

Բացի վերոնշյալ հարցումներից՝ հանձնաժողովի քարտուղարը ծանուցում է նաև առաջին տեղն զբաղեցրած մասնակցին՝ առաջարկելով ներկայացնել որակավորման չափանիշները հիմնավորող՝ հրավերով նախատեսված փաստաթղթերը, ապրանքների գնման դեպքում նաև՝ ապրանքի տեխնիկական բնութագրերը և այլն: Բացի այդ՝ պահանջում է ներկայացնել նաև բանկային երաշխիքի ձևով ներկայացված հայտի ապահովման բնօրինակը: Սահմանված ժամկետում փաստաթղթեր ընդհանրապես չներկայացվելու դեպքում հանձնաժողովը հայտերի գնահատման նիստում մերժում է առաջին տեղն զբաղեցրած մասնակցի հայտը և փաստաթղթեր ներկայացնելու պահանջ է ներկայացնում հաջորդաբար տեղ զբաղեցրած մասնակցին:

Առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակիցը, որպես «Մասնագիտական փորձառություն» որակավորման չափանիշը հիմնավորող փաստաթուղթ, ներկայացնում է նախկինում կատարած պայմանագրի (պայմանագրերի) և դրա հաշիվապրանքագրերի պատճենները, իսկ այդ պայմանագրի (պայմանագրերի) պատշաճ կատարումը գնահատելու համար՝ տվյալ պայմանագրի կողմերի հաստատած՝ պայմանագրի սահմանված ժամկետում կատարումը հավաստող ակտի

(հանձնման-ընդունման արձանագրություն և այլն) պատճենը կամ տվյալ պայմանագրի կատարումն ընդունած կողմի գրավոր հավաստումը:

Առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակցի կողմից ներկայացվող պայմանագրերի արժանահավատության կապակցությամբ մեր կողմից ուսումնասիրված դատական գործերից մեկով պատվիրատուն առաջին տեղն ընկած մասնակցի ներկայացրած պայմանագրերի առնչությամբ հարցում էր կատարել ՀՀ ֆինանսների նախարարություն և ստացել պատասխան այն մասին, որ հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում պայմանագրերին համապատասխան տեղեկատվություն առկա չէ, որի հիման վրա էլ գնահատող հանձնաժողովը որոշել էր մերժել հայտը: Այնուհետև Գնումների բողոքարկման խորհուրդը բավարարել էր առաջին տեղ ընկած մասնակցի բողոքը՝ համարելով, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարության դիրքորոշումը բավարար չի կարող համարվել հայտի մերժման համար: Դատարան հայց էր ներկայացրել երկրորդ տեղ ընկած մասնակիցը, ում հայցը մերժվել է այն հիմնավորմամբ, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը ոչ թե կասկածի տակ է դրել պայմանագրերի գոյությունը, այլ միայն հայտնել, որ հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում տեղեկություններ առկա չեն¹⁴:

Մեր գնահատմամբ Գնումների բողոքարկման խորհրդի և դատարանի եզրահանգումն անհիմն է, քանի որ պետական պատվիրատուն օգտվել է իրեն վերապահված լիազորություններից՝ այլ պետական մարմինների միջոցով պարզելով ներկայացված փաստաթղթերի իսկությունը (ի սկզբանե մասնակցից իրավացիորեն չպահանջելով ներկայացնել այլ ապացույցներ), որի արդյունքում պարզ է դարձել, որ պայմանագրերի վերաբերյալ հարկային մարմնում տեղեկություններ առկա չեն: Մինչդեռ սույն գործով ներկայացված պայմանագրերը (թվով 8 հատ) շահութահարկով և ավելացված արժեքի

հարկով հարկվող են եղել, հետևաբար, դրանց վերաբերյալ տեղեկությունների բացակայությունը հարկային մարմնի տեղեկատվական բազայում իրավացիորեն պետական պատվիրատուի մոտ առաջացրել է կասկած՝ դրանց իսկության վերաբերյալ: Մինչդեռ Գնումների բողոքարկման խորհրդի և դատարանի եզրահանգումների դեպքում ստացվում է, որ յուրաքանչյուր նմանատիպ դեպքում առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակիցն այլ անձի հետ համաձայնության գալով կկնքի կեղծ պայմանագրեր՝ պետական պատվիրատուի մոտ ստեղծելով տպավորություն, թե իրականում բավարարում է «Մասնագիտական փորձառություն» չափանիշին:

Որակավորման մյուս չափանիշներից «Տեխնիկական միջոցներ» չափանիշի դեպքում, եթե հրավերով սահմանված են համապատասխան պահանջներ, ապա առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակիցը որպես նշված որակավորման չափանիշը հիմնավորող փաստաթուղթ ներկայացնում է այն տեխնիկական միջոցների տվյալները, որոնք վերջինս նախատեսում է օգտագործել պայմանագրի կատարման ժամանակ: Եթե հրավերով «Աշխատանքային ռեսուրսներ» որակավորման չափանիշի մասով սահմանված են համապատասխան պահանջներ, ապա հրավերով պահանջվում է, որ առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակիցը, որպես նշված որակավորման չափանիշը հիմնավորող փաստաթուղթ, ներկայացնի պայմանագրի կատարման համար մասնակցի կողմից առաջարկվող աշխատակազմի՝ հիմնական աշխատակազմում ներառված մասնագետների վերաբերյալ տվյալները:

Սրանք սահմանված նվազագույն պահանջներն են, որ պետք է ներկայացնի մասնակիցը, սակայն վերջինս իրեն ներկայացված պահանջների համապատասխանության հիմնավորման նպատակով կարող է ներկայացնել լրացուցիչ այլ փաստաթղթեր, տեղեկություններ և

նյութեր:

Այսպիսով՝ ընտրված մասնակցին որոշելու համար հիմք է հանդիսանում հայտ ներկայացնելիս վերջինիս տված հայտարարությունների փաստաթղթային հիմնավորումը հայտերի գնահատման փուլում: Ընդ որում, եթե պայմանագիր կնքվելուց հետո հետագայում պարզ դառնա, որ գնման գործընթացում մինչև պայմանագրի կնքումը պայմանագրի կողմը ներկայացրել է կեղծ փաստաթղթեր (տեղեկություններ և տվյալներ), կամ վերջինիս ընտրված մասնակից ճանաչելու մասին որոշումը չի համապատասխանում ՀՀ օրենսդրությանը, ապա այդ հիմքերն ի հայտ գալուց հետո պատվիրատուն իրավունք ունի միակողմանիորեն լուծելու պայմանագիրը, եթե արձանագրված խախտումները մինչև պայմանագրի կնքումը հայտնի լինելու դեպքում գնումների մասին ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ հիմք կհանդիսանային պայմանագիրը չկնքելու համար: Ընդ որում, պատվիրատուն չի կրում պայմանագրի միակողմանի լուծման հետևանքով պայմանագրի կողմի համար առաջացող վնասների կամ բաց թողնված օգուտի ռիսկը, իսկ վերջինս պարտավոր է օրենքով սահմանված կարգով փոխհատուցել իր մեղքով պատվիրատուի կրած վնասներն այն ծավալով, որի մասով պայմանագիրը լուծվել է: Բացի այդ՝ մասնակիցը կարող է ընդգրկվել գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում:

Այսպիսով, ամփոփելով վերոգրյալը, կարող ենք արձանագրել, որ պետական գնման ընթացակարգերից մրցույթն իրականացվում է գնահատող հանձնաժողովի նիստերի միջոցով, որոնց ընթացքում էլ ընտրվում է հաղթող մասնակիցը: Գնման գործընթացում հաղթողին որոշելու հիմնական չափանիշը, որպես կանոն, գինն է: Մինչդեռ հաղթողին միայն գնային առաջարկով որոշելը հետագայում խնդիրներ է առաջացնում գնման առարկայի որակական հատկանիշների

հետ կապված: Ուստի, կարծում ենք, որ հաղթող մասնակցին պետք է որոշել առաջարկվող գնի և գնման առարկայի

որակական հատկանիշների համակցության արդյունքում:

- ¹ Տե՛ս, օրինակ, նմանատիպ հիմքով դատական վե՛ճ թիվ ԵԱԶԳ/1548/02/14 քաղաքացիական գործը www.datalex.am դատական տեղեկատվական համակարգում, վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին:
- ² Տե՛ս, օրինակ, Белов В.Е., Участие Российской Федерации и субъектов Российской Федерации в отношениях, связанных с государственными заказами: автореф. дис., канд. юрид. наук, М., 2006, էջ 21; Ендовин С.Ю., К вопросу о публичных торгах // ЭЖ-Юрист. N 51. 2000, էջ 10:
- ³ Տե՛ս Андреева Л.В., Закупки товаров и энергосервисных работ для федеральных государственных нужд: правовое регулирование, 2-е изд., перераб. и доп., М.: «Волтерс Клувер», 2011, պարագրաֆ 4.3.1, ինտերնետային աղբյուր՝ <http://www.twirpx.com/file/533493/>, վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին:
- ⁴ Տե՛ս Каган Е., Сухадольский Г., Правовая природа конкурса // Хозяйство и право, 2001, N 2, էջ 49-51:
- ⁵ Տե՛ս Турсунова Ю.С., Торги как способ заключения договора: автореф. дис., канд. юрид. наук, Санкт-Петербург, 2004, էջ 5:
- ⁶ Տե՛ս Брагинский М.И., Витрянский В.В., Договорное право. Книга первая: общие положения, изд-ие 4-е, стереотипное, М., «Статут», 2001, էջ 181-182:
- ⁷ Տե՛ս, օրինակ, «Սենտրալ» ՍՊԸ-ն ընդդեմ ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության՝ գումար բռնագանձելու պահանջի մասին, թիվ ԵՄԴ/1844/02/17 քաղաքացիական գործով Երևանի Մալաթիա-Մերաստիա վարչական շրջանի ընդհանուր իրավաստրթյան դատարանի վճիռը www.datalex.am դատական տեղեկատվական համակարգում, վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին:
- ⁸ Նշված ժամկետների պահպանումն այնքան խիստ է, որ անգամ մեր կողմից ուսումնասիրված դատական գործերից մեկում վեճն ընդամենը հայտը երկու լուպե ուշացնելու հիմքով էր (տե՛ս թիվ ԵԱԶԳ/2320/02/12 քաղաքացիական գործը www.datalex.am դատական տեղեկատվական համակարգում,
- վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին):
- ⁹ Տե՛ս Андреева Л.В., «Закупки товаров и энергосервисных работ для федеральных государственных нужд: правовое регулирование», 2-е изд., перераб. и доп.; М.: «Волтерс Клувер», 2011, պարագրաֆ 4.3.2, ինտերնետային աղբյուր՝ <http://www.twirpx.com/file/533493/>, վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին:
- ¹⁰ Պրակտիկայում բավականին հաճախ են հանդիպում այնպիսի դատական գործեր, որոնք կապված են հայտի ապահովման գումարները բռնագանձելու հիմնավորվածության, հայտի ապահովումը սահմանված օրինակելի ձևով ներկայացնելու, տուժանքի ձևով հայտի ապահովման ներկայացման առանձնահատկությունների հետ (տե՛ս, օրինակ, ԵԴ/5755/02/18, ԵԴ/2192/02/18, ԵԱԶԳ/4325/02/17, ԿԴ-2/1386/02/17, ԵԱԶԳ/5638/02/15 քաղաքացիական գործերը www.datalex.am դատական տեղեկատվական համակարգում, վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին):
- ¹¹ Տե՛ս Кичик К.В., Государственный (муниципальный) заказ как средство государственного регулирования экономики: правовые вопросы: диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Москва, 2011, էջ 203:
- ¹² Տե՛ս Мартыненко Г.И., Размещение заказов на поставки товаров, выполнение работ, оказание услуг для государственных и муниципальных нужд, Право и экономика. 2006. № 10. СПС «КонсультантПлюс». Պարբ. 35:
- ¹³ Տե՛ս, օրինակ, Белов В.Е. Поставка товаров, выполнение работ, оказание услуг для государственных нужд: правовое регулирование, Норма: ИНФРА-М, 2011, էջ 175 կամ Герасимов Р., Выбор лучшего предложения при закупках работ научного и научно-производственного характера // Конкурсные торги, 2004, Приложение N8 (150), էջ 9-14:
- ¹⁴ Տե՛ս թիվ ԵԱԶԳ/0371/02/16 քաղաքացիական գործը www.datalex.am դատական տեղեկատվական համակարգում, վերջին մուտքը՝ 10.12.2018 թվականին:

ՄԱՐՏ - ԱՊՐԻԼ 2019 3 - 4 (237-238)

ԴԱՏԱՎԱՆ
Իշխանություն

RESUME - РЕЗЮМЕ

TENDER PROCEDURE AS A PROCUREMENT PROCEDURE

Nane Sahakyan,
PhD student at Civil Law Chair of YSU,
Chief expert of the legal expert service of
the Court of Cassation of the Republic of Armenia

Tenders (competitions) are the most competitive public procurement procedures. Therefore, it is important to conduct a thorough analysis of the procedure for holding tenders, taking into account that other public procurement procedures also use the same procedure.

Tenders are held through the meetings of the evaluation committee, which determines the winner. In our opinion, the main disadvantage of the tender is that the winner is usually determined on the basis of the price offered, which may cause further problems of communication with quality characteristics.

Keywords: *public procurement, procurement procedures, tender (competition), qualification criteria, invitation, application, price offer.*

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ КОНКУРСОВ КАК ПРОЦЕДУРА ЗАКУПОК

Нанэ Саакян
Аспирант кафедры гражданского права ЕГУ,
Главный специалист юридической экспертной службы
Кассационного суда Республики Армения

В статье рассматривается процесс проведения конкурса как наиболее конкурентоспособная процедура государственных закупок. Следовательно, важно провести тщательный анализ порядка проведения конкурсов, принимая во внимание тот факт, что в остальных процедурах применяется тот же порядок, учитывая особенности этих процедур.

Конкурсы проводит оценочная комиссия, которая определяет победителя. По нашему мнению, основным недостатком порядка проведения конкурса является то, что победитель обычно определяется исключительно на основе предложенной им цены, что может вызвать дальнейшие проблемы в связи с качеством предлагаемых услуг.

Ключевые слова: *государственные закупки, процедуры закупок, конкурс, квалификационные критерии, приглашение, заявка, ценовое предложение.*

Բանալի բառեր - *պերսոնալն գնումներ, գնման ընթացակարգեր, մրցույթ, որակավորման չափանիշներ, հրավեր, հայր, գնալիև տալիսը:*

ԱՄՍ - ԱՄՐԻԼ 2019 3 - 4 (237-238)

ԴԱՏԱԿԱՆ
Իշխանություն